5 bani exemplarul. - Anul XXXII. - Nr-rul 190 — 6 PAGINI — ICGB — Duminecă 13 Iulie 1914

ABONAMENTE
ROMÂNIA: Lei 4.65 / 9.15 / 18.— — STRĂINĂTATE: Lei 10.- / 20.- / 40.- — 3 luni / 6 luni / Un an

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN

UNIVERSUL

CELE DIN URMĂ STIRI DIN LUMEA ÎNTREAGĂ
TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE

ANUNCIURI
PAGINA III
Linia corp. 7 Bani 30
Idem pag. IV „ 40
Inserții și reclame 3,50 linia
Anunțuri cu informațiuni mortuare după mărime dela 60–150 lei

Redacția și Administrația: — București — 11, Brezoianu, 11

București, 12 Julie.

La coarnele plugului

S'a anunțat că, între diferitele comisiuni de studii cari s'au instituit în timpul din urmă, este și o comisiune care are să se ocupe cu chestiunea reorganizării învățământului agricol, în scopul, mai ales, al răspândirii acestuĭ învățământ acolo unde el este mai cu întetită necesitate chemat a-și exercita înrâurirea și a-și da roadele: printre micii agricultori.

E lucru cunoscut acuma, că dacă s'a putut constata faptul producțiunii cantitativ și calitativ inferioare a proprietății micĭ față de cea mare, vina acesteĭ stări de lucru a purtat-o și o poartă în mare parte și felul tot tradițional și rudimentar în care micul cultivator își vede de gospodăria sa agricolă. Astăzi, când este vorba ca o parte însemnată a mareĭ proprietăți să se transforme iarăși în proprietate mică, este deci de un interes cu atât mai mare ca să se ia toate măsurile în scopul de a se înlătura sau îndrepta orice viitor neajuns sau orice viitoare scădere ce ar putea rezulta aminteri, pentru producțiunea totală,—deci pentru ceea ce se chiamă bogăția țării,—din noua transformare ce se va produce.

Intre aceste măsuri, răspândirea sistematică a învățământuluĭ agricol are să fie, fără îndoială, una dintre cele mai de căpetenie.— Dar mare este aci întrebarea la care comisiunea instituită are să răspundă: *în ce fel* acest învățământ are să fie organizat, pentru ca nu cumva să pățim și cu el ceea ce s'a mai întâmplat, cu atâtea alte întocmiri, foarte bine intenționate, totuși mai mult sau mai puțin sterpe ca rezultate.

Domnul ministru al instrucțiunĭ, instituind comisiunea aceasta, i-a dat îndreptariul cel adevărat, de care numai ținându-se, va putea alcătui operă cu temeiŭ și cu folos: estinderea învățământuluĭ agricol elementar are să se facă pe bază mai mult *practică* decât teoretică. Nu atâta cel patru pereți ai școalei, cât întinderea câmpurilor de experiență are să fie terenul de pe care se va culege învățătura, destinată a fi apoĭ răspândită peste tot, iarăș pe calea cea sănătoasă și cu folos, a *pildelor*.

Nu este numaĭ faptul că țăranul nostru — de altfel ca orișicare alt țăran din lume — e rutinar și se lasă greu la sfaturile cele mai bune, din moment ce nu sunt decât *sfaturi*, — nu este numaĭ acest fapt, care trebuie să ne hotărască a întemeia, în chipul în care se proiectează, viitorul învățământ agricol elementar; — ci trebuie să ne gândim și la adevăratul *rău* pe care l'a produs și până azĭ, și l'ar mai putea produce, încărcarea învățământuluĭ acestuia — și uneorĭ chiar și a celuĭ superior — în așa chip în cât pe deoparte nu face decât să obosească și să dezguste, iar pe de altă parte lasă pe învățăcel mai mult la chibzuirea proprie în ce privește aplicarea cunoștințelor înmagazinate, ceea ce nu arare orĭ îĭ pricinuește deziluziĭ, și apoĭ neîncredere în cele învățate. Orice balast trebuie îndepărtat, mai ales în învățământul agricol elementar, și totul demonstrat înaintea ochilor, cu participarea efectivă la munca întreagă, a tuturor învățăcilor.

Astfel acest învățământ va putea da roadele așteptate; — și cât sunt de așteptate și de dorite, — aceasta o vedem și o cunoaștem cu toții.

TESTAMENT CINIC

Un testament curios a lăsat, deunăzĭ, la Paris, un bătrân care a fost găsit mort în pimnița, în mână c'o sticlă plină de vinul său favorit. Și-a exprimat astfel ultima voință:

„Moartea e firească, tot așa ca și nașterea. De aceea doresc ca nimeni să nu mă jelească. Orĭ ce moștenitor care va plânge la înmormântarea mea să fie dezmoștenit. La funeraliile mele să nu se facă serviciu religios, căcĭ mi-a fost totdeauna groază și de apă și de aiazmă.

„Doresc ca corpul meŭ să fie transportat în casa mea din Beauchien. Acolo prietenii să-mĭ cânte „marsilieza" și nu numaĭ prima strofă, ci imnul întreg. Apoĭ oaspeții să mă petreacă la cimitir, unde să împrăștie câteva florĭ sălbatice pe mormânt. După aceea să se ducă într'o cârciumă din apropiere și să urmeze pilda pe care o dam eŭ pe când trăiam; căcĭ obiceiul meŭ nestrămutat era să beaŭ mult și bine „în sănătatea" acelora pe care-ĭ petrecusem la lăcașul de veci.

„Să se aducă carafe cu vin proaspăt și rece, precum și sticle înfundate și prăfuite. Consumația oaspeților să se treacă între cheltuelile de înmormântare.

„Pe piatra mea mormântală să se sape aceste vorbe și numaĭ acestea:

„I-aŭ plăcut femeile și vinul!"

„Dumnezeu să vă aibă în pază luĭ, dragĭ prietenĭ! Să trăiți în pace și să muriți cu paharul în mână!"

Moștenitorii defunctuluĭ, care aparțin generațieĭ noĭ, mai puțin iubitoare de chefurĭ, n'aŭ fost, bine înțeles, tocmaĭ prea încântați de acest testament.

Ospitalitatea ungurească

Ungurii și-aŭ pierdut cumpătul. Cazul întâmplat la Turnul Roșu cu arestarea escursioniștilor români pune în lumină sentimentele de carĭ sunt animați vecinii noștri.

Și acest incident, care se află de-abia în prima fază, poate lua proporțiunĭ destul de grave.

Oficialitatea ungurească, jandarmiĭ și parchetul lor, aŭ călcat legile ospitalității și aŭ sfidat uzurile internaționale.

Faptele se cunosc. Un număr de 31 de studenți români, carĭ făcuseră o escursie prin Transilvania, au fost dați jos din tren de jandarmĭ, bruscați și loviți cu patul armeĭ, procurorul regesc i-a arestat și i-a dat judecății pentru „agitație contra statului maghiar". Și toate acestea pentru că studenții români purtaŭ la butonieră tricolorul nostru, pe care aŭ refuzat să-l scoată la somațiunile faimoșilor jandarmĭ unguri.

Acești studenți nu erau cetățeni aĭ statului maghiar. Erau simpli escursioniști și aveaŭ dreptul, după cum și la noĭ și în toate țările escursioniștiĭ streinĭ aŭ dreptul să poarte culorile lor naționale. Nu mai este nevoie să spunem că la noĭ, escursioniștiĭ unguri și chiar societățile ungurești din țara noastră, poartă în voie și oricând culorile lor naționale, fără ca cineva să-ĭ bage măcar în seamă.

Cazul întâmplat la Turnul Roșu e fără precedent. N'avem pretenția să dăm lecții de bună cuviință și să învățăm regulele ospitalității pe ceĭ carĭ aŭ fost întotdeauna lipsiți de aceste însușirĭ.

Dar, interpretarea sucită a legilor are și ea o margine. Și ceea ce vor să facă autoritățile maghiare este pur și simplu o provocare ce ni se aruncă, nouă, românilor.

Studenții români sunt închiși de treĭ zile în temnițele ungurești, și deținerea lor amenință să continue încă multă vreme. Nu știm ce măsurĭ a luat până acum guvernul. Ceea ce simțim încă cu toții, e că trebue să răspundem așa cum se cuvine provocărilor ungurești.

Nu putem tolera sfidarea ce ni se aruncă din partea autorităților maghiare. Felul cum aŭ procedat bine-crescuțiĭ noștri vecinĭ, îĭ scoate de sub scutul afacerilor lor interne de stat și cazul întâmplat cade în categoria chestiunilor internaționale.

Așteptăm să vedem ce măsurĭ va lua guvernul, ca să taie scurt elanul vitejesc al autorităților maghiare și să împiedice astfel consecințe grave.

Din Giurgiu

Reconstituirea drameĭ din str. Gândului. — Jouĭ, după amiază, d-l procuror Mihăilescu, împreună cu d-l jude instructor Georgescu Vâlcea, s'aŭ transportat la morga spitalului, unde se află cadavrul nenorociteĭ victime Maria Cernescu, omorâtă de soțul său în împrejurările cunoscute de cititorĭ.

A fost adus la morgă și criminalul Teodor Cernescu, spre a da relațiĭ asupra moduluĭ cum a săvârșit faptul.

Criminalul, la vederea cadavruluĭ a simulat că-l vine rău căzând jos, dar în urmă a declarat cum a săvârșit această odioasă crimă.

Apoĭ el a fost trimis sub pază la arestul preventiv.

După facerea autopsieĭ de către d-niĭ d-rĭ G. Procopiu și Stamulea, cadavrul a fost predat familieĭ pentru a fi înmormântat.

Tot azĭ, tribunalul Vlașca a confirmat mandatul de arestare al criminaluluĭ Teodor Cernescu

Dela primărie.— Miercurĭ s'a ținut o ședință a consiliuluĭ comunal din localitate. Intre alte lucrărĭ consiliul a hotărît să adauge la actualele instalațiunĭ pentru aducerea apeĭ în oraș, și o uzină de ozon, pentru a ozonifica apa ce se dă în consumație publică spre a o steriliza.

Această instalațiune va costa pe primărie suma de leĭ 51.300.

Nenorocirea din com. Bucșanĭ. Mecanicul Nicolae Ionescu care se afla în serviciul d-luĭ Steriade. arendaș din com. Bucșanĭ, orĭ pe când curăța o mașină de treerat, ce se afla în funcțiune, o curea de transmisiune i-a apucat mâna dreaptă pe care i-a fracturat-o.

Elevii seminariului NIFON din București, arestați de jandarmii unguri la Turnu-Roșu, fiindcă purtau tricolorul la cheotoare

CONFLICTUL AUSTRO-SARB

Nota Austro-Ungarieĭ

A FOST PREZENTATA LA BELGRAD

Guvernul austro-ungar formulează cereri energice și urgente și acordă un termen de treĭ zile pentru răspunsul Serbiei

Mult așteptata notă a Austro-Ungarieĭ a fost însfârșit prezentată erĭ la Belgrad și textul eĭ e azĭ cunoscut tuturor.

Contrar poate tuturor așteptărilor nota diplomatică a guvernuluĭ austro-ungar e concepută în termenĭ cu totul energicĭ și are caracterul formal al unuĭ ultimat.

Austro-Ungaria formulează cereri categorice și declară fără nicĭ o altă explicație că așteaptă răspunsul până Sâmbătă la orele 6 seara.

Conflictul austro-sârb a intrat deci într'o fază decisivă și nu se poate ști ce surprize ne va aduce ziua de mâine.

Se pare că pacea și liniștea Europeĭ depind în acest moment de hotărîrile ce se vor lua la Belgrad și de răspunsul ce'l va da guvernul sârb cererilor categorice ale Austro-Ungarieĭ.

Iată textul notei remise la Belgrad:

Viena, 10. — Guvernul austro-ungar s'a văzut silit să adreseze Joĭ, 10 Iulie, prin ministrul austro-ungar la Belgrad nota următoare guvernuluĭ sârbesc:

„La 31 Martie (st. n.) 1909, ministrul Serbieĭ la Viena, din ordinul guvernuluĭ său, a făcut guvernuluĭ austro-ungar declarațiunea următoare: „Serbia recunoaște că nu a fost atinsă în drepturile sale prin faptul împlinit creat în Bosnia și Herzegovina și că se va conforma în consecință la hotărârea ce Puterile vor lua cu privire la art. XXV din tratatul de Berlin. Ascultând de sfaturile Puterilor, Serbia ia angajamentul de pe acum să părăsească atitudinea eĭ de protestare și opoziție pe care a avut-o până acum față de anexare și ea se angajează în afară de aceasta să schimbe cursul politiceĭ sale actuale față de Austro-Ungaria, spre a trăi pe viitor cu aceasta pe un picior de bună vecinătate."

Orĭ, cele întâmplate în ultimiĭ anĭ și în special evenimentele dureroase din 15 (28) Iunie, aŭ dovedit că există în Serbia o mișcare subversivă al căreĭ scop este de a detașa de monarhia austro-ungară anume părțĭ din teritoriile eĭ. Această mișcare, care a luat naștere sub ochiĭ guvernuluĭ sârbesc, a ajuns să se manifeste până și dincolo de teritoriul regatuluĭ, prin acte de terorism, printr'o serie de atentate și chiar prin crime. Guvernul regal sârbesc, departe de a se ține de angajamentul formal luat în declarația din 18 (31) Martie 1909, n'a făcut nimic spre a suprima această mișcare, el a tolerat activitatea criminală a diferitelor societățĭ și afiliațiunĭ îndreptate contra monarhieĭ, a tolerat limbagiul desmățat al preseĭ, glorificarea autorilor atentatelor, participarea ofițerilor și funcționarilor în încercările subversive, o propagandă nesănătoasă în instrucția publică; a tolerat într'un cuvânt toate manifestările carĭ puteaŭ aduce populația sârbească la ura monarhieĭ și la disprețul instituțiilor eĭ. Această toleranță vinovată a guvernuluĭ regal sârbesc, n'a încetat nicĭ în clipa când evenimentele din 28 Iunie trecut, aŭ dovedit lumeĭ întregĭ consecințele funeste ale acesteĭ atitudiniĭ.

Spre a da un caracter solemn acestuĭ angajament, guvernul regal al Serbieĭ va face să apară, în prima pagină a „Monitoruluĭ Oficial", cu data de 26 Iulie st. n. următoarea declarațiune:

Guvernul regal al Serbieĭ condamnă propaganda îndreptată în contra Austro-Ungarieĭ, și anume ansamblul tendințelor carĭ aspiră ca ultimă țintă să rupă din monarhia austro-ungară teritoriile carĭ fac parte dintr'însa; el deploră sincer consecințele funeste ale acestor acțiunĭ criminale.

Guvernul regal regretă că ofițeriĭ și funcționariĭ sârbĭ aŭ participat la propaganda susmențională, compromițând astfel relațiile de bună vecinătate la carĭ guvernul regal se angajase solemn prin declarațiunea sa din 31 Martie 1909.

Guvernul regal care desaprobă și repudiază verice gând saŭ tentativă de amestec în destinele locuitorilor din verice parte a Austro-Ungarieĭ, consideră de datoria sa de a înștiința formal pe ofițeri și funcționari ca și întreaga populațiune a regatuluĭ, că pe viitor va proceda cu ultima rigoare contra persoanelor ce se vor face vinovate de atarĭ agitațiunĭ, căĭși va da toate silințele spre a le preveni și reprima.

Această enunțare va fi adusă simultan la cunoștința armateĭ regale printr'un ordin de zi al M. S. Regeluĭ și se va publica în „Monitorul Oasteĭ."

In afară de aceasta, guvernul regal ia următoarele angajamente:

1) Va suprima verce publicațiune care escită ura și disprețul monarhieĭ și ale căror tendințe generale sunt îndreptate contra integrității sale teritoriale.

2) Va dizolva imediat societatea zisă „Narodna Odbrana", va confisca toate mijloacele sale de propagandă și va proceda la fel contra altor societățĭ și afiliațiĭ din Serbia carĭ se dedau la propagandă contra monarhieĭ austro-ungare. Guvernul regal va lua toate măsurile necesare pentru ca societățile dizolvate să nu'și poată continua activitatea sub alt nume sau altă formă.

3) Va elimina fără întârziere din instrucția publică în Serbia atât prvitor la corpul profesoral cât și la mijloacele de instrucțiune verce slujește sau ar putea sluji să dea loc la o propagandă contra Austro-Ungarieĭ.

4) Va îndepărta din serviciul militar și din administrație în general pe toțĭ ofițerĭ și funcționariĭ vinovați de propagandă contra monarhieĭ austro-ungare și cu privire la carĭ guvernul austro-ungar își rezervă să comunice numele și faptele guvernuluĭ regal.

5) Va primi colaborarea în Serbia a organelor guvernuluĭ austro-ungar în suprimarea mișcăreĭ subversive îndreptată contra integrității teritoriale a monarhieĭ.

6) Va deschide o anchetă judiciară contra partizanilor complotuluĭ din 28 Iunie, carĭ se află pe teritoriul sârbesc. Organe delegate de guvernul austro-ungar vor participa la aceste demersurĭ.

7) Va proceda de urgență la arestarea maioruluĭ Voĭa Tankosicĭ și a numituluĭ Milan Țiganovicĭ, funcționar al statuluĭ sârbesc compromiși prin rezultatele instrucțiuneĭ din Serajevo.

8) Va împedeca prin măsurĭ eficace concursul autorităților sârbești în traficul ilicit al armelor și explozibilelor peste granițĭ; va destitui și pedepsi cu asprime pe funcționariĭ serviciuluĭ dela granița Sabatz și Loznica vinovați de a fi ajutat pe autorĭi crimeĭ din Serajevo ușurându-le trecerea graniteĭ.

9) Va da guvernuluĭ austro-ungar explicațiunĭ asupra cuvintelor de nejustificat ale înalților funcționarĭ sârbĭ, atât din Serbia cât și din străinătate carĭ, cu toată poziția lor oficială, nu aŭ ezitat, după atentatul din 15 (28) Iunie, să exprime în interviewurĭ, părerĭ ostile monarhieĭ austro-ungare, și în fine

10) Va încunoștința neîntârziat pe guvernul austro-ungar de executarea măsurilor enunțate în punctele precedente.

Guvernul austro-ungar așteaptă răspunsul guvernuluĭ regal cel mai târziu până Sâmbătă 12 (25) ale acesteĭ luni, ora 6 seara.

REZULTATUL INSTRUCȚIEI DIN SERAJEVO

Un memoriu cu privire la rezultatele instrucțiuneĭ din Serajevo și privitor la funcționariĭ menționați la punctele 7 și 8 este anexat la această notă.

Instrucțiunea criminală deschisă de tribunalul din Serajevo contra luĭ Gavril Princip și complicĭi a stabilit următoarele: 1) complotul având de scop de a asasina pe arhiducele Franz Ferdinand la Serajevo a fost pus la cale la Belgrad de Gavril Princip, Nedelko Cabrinovicĭ și de numitul Milan Țiganevicĭ, de Trifco Gravez, cu concursul maioruluĭ Voĭa Tankosicĭ;

2) Cele 6 bombe și 4 pistoale Browning cu muniția lor cu carĭ s'a comis atentatul, aŭ fost date luĭ Princip, Cabrinovicĭ și Gravez de numitul Milan Țiganovicĭ și de maiorul Voĭa Tankosicĭ.

3) Bombele sunt niște granate de asvârlit cu mâna și provin din depozitul de arme sârbesc din Kragujevaț.

4) Spre a asigura reușita atentatuluĭ Țiganovicĭ a învățat pe Princip și Cabrinovicĭ și Grabez cum să arunce granatele, iar în pădurea de lângă poligonul de tir din Topșider, a dat lecții de tragere cu browningul luĭ Princip și Grabez. Spre a face cu putință, ca Princip, Cabrinovicĭ și Grabez să treacă granița bosnio-herțegovineană și să introducă peste granițĭ în mod clandestin contrabanda lor de arme; un sistem de transporturĭ secrete a fost organizat de Țiganovicĭ și pe baza acestuĭ plan trecerea graniței și armelor s'a făcut prin Sabac (grație luĭ Radu Popovicĭ) și prin Loznica, cu concursul grănicerului Ridivor Grbic din Loznica și cu concursul diferiților particularĭ.

CONSFATUIREA STATULUI MAJOR SARB

Belgrad, 10. — Statul general major, a ținut azĭ sub președința principeluĭ moștenitor o consfătuire.

Asupra acesteĭ consfătuirĭ se păstrează cel mai mare secret.

PREGATIRILE MILITARE DIN SERBIA

Zvornik, 10. — La Jagodina Planina pe teritor sârbesc circulă bande sârbești.

Pe malul Drineĭ, țăranĭ rezerviști merg în grupurĭ la regimentele lor. In general în Serbia se fac marĭ pregătirĭ militare.

CONVORBIRI DESPRE LIMBA

INCERCARI ZADARNICE

de ION GORUN

Incercările de *purificare* a limbiĭ, în intenția lor, desigur că nu pot să fie decât lăudabile. In practică însă, fiind prea adesea pornite spre exagerare, nu ne apar tot astfel, —orĭcât în fond ele pot rămânea întotdeauna simpatice. Regretabilă însă e pierderea timpuluĭ și a energiilor atunci când poate fi evidentă zădărnicia unora din aceste încercărĭ.

Odinioară, — cine nu știe? — se pornise o adevărată manie a *purismuluĭ*, așa încât devenise obiect de ridiculizare și — ceea ce fără îndoială a fost și mai rău — a provocat o reacțiune, o contra-mișcare, exagerată la rândul eĭ, ce a întârziat mult timp, și poate mai contribue încă și azĭ la împiedicarea curățiriĭ, cu adevărat justificată și necesară, a vorbiriĭ și scrieriĭ de unele expresiĭ parazitare, ce nicĭ nu înfrumusețează nicĭ nu îmbogățesc comoara limbiĭ noastre, ci într'adevăr o împestrițează în mod inutil și o pătează în chip regretabil.

Printre oamenii de știință carĭ au ținut piept curentuluĭ *latinist* și s'au împotrivit din răsputeri *purismuluĭ*, cel mai de seamă a fost, cum se știe, Al. Lambrior. Nu mai puțin cunoscute sunt exemplele pe carĭ el le-a dat despre unele din acele cuvinte carĭ, după arătarea luĭ, aŭ ajuns atât de organic legate de limba noastră, de și străine de origine, în cât nu mai poate fi nicĭdecum cu cale a se încerca îndepărtarea, extirparea lor, — încercare care de altfel nicĭ n'ar putea vreodată să reușească.

„De pildă, — scrie el, — să luăm cuvântul românesc *noroc* care nu e de obârșie română și să ne încercăm a pune în locul luĭ neologismele *soarte*, *fortună*. In încercarea aceasta vom da de formule de grăire de unde nu se va putea alunga vorba noroc, de cât numaĭ odată cu formula. Astfel: „Noroc bun"; „om cu noroc", — și altele. Orĭ să luăm vorbele „a nădăjdui", „nădejde" și să ne ispitim a le pune în loc pe „a spera", „speranță". In limba istorică a poporuluĭ român avem „a nădăjdui" și „a trage nădejde", între carĭ este oarecare deosebire de înțeles; punând în loc neologismele, vom avea numaĭ „a spera" și pentru una și pentru alta, căcĭ nu se poate zice „a trage speranță". N'am pierde atunci frumoasa zicătoare: „cumintele făgăduiește, nebunul trage nădejde"? Asemenea avem în limba istorică *vreme* și *timp*; neologiștiĭ vor să-l scoată pe cel dintâĭ sub cuvânt că e slavon; dar ce se întâmplă? cuvântul *vreme* are câteva formule hotărîte cu carĭ se numesc românește unele părțĭ a zileĭ, de ex. *devreme* și *devremior*; scoțând afară vorba *vreme* lipsim limba de câteva numirĭ.

Tot asemenea vorbeĭ *dragoste* hotărîtă la surghiun, nu-ĭ putem pune în loc cuvântul *amor*, căcĭ sunt unele formule în carĭ nu-l primește firea limbiĭ; așa sunt: „A-și face de dragoste",— „a se da în dragoste", — „a se drăgosti", — „drăgănele", — și altele. Tot așa am sărăci limba, dacă vom face pe cuvântul *amic* moștenitor al cuvântuluĭ *prieten*. N'am pierde vorbele *prietenesc*, *prietenos*, *prielnic*, *a prii*, *priință*, *etc.?*"

Greșala unora a fost aceea de a trage din niște astfel de argumente concluzia că, în limba noastră noĭ trebuie să păstrăm exclusiv espresiile ca *noroc*, *a nădăjdui*, *vreme*, *dragoste*, *prieten*,—și să alungăm sau să ne opunem cu totul reintrăriĭ în limbă a cuvintelor: *soarte*, *a spera*, *timp*, *amor*, *amic*... Nu credem că din cele spuse de Lambrior ar putea să rezulte așa ceva. Practica lucruluĭ în tot cazul,—și în materie de limbă, vorbită sau scrisă, în definitiv tot aceasta trage mai mult în cumpănă și nu arareorĭ e hotărîtoare,—ne arată că expresiĭ analoage, ca acele citate, și ca atâtea altele, pot prea bine să existe alături și să fie întrebuințate când una când alta, după alegerea și uneorĭ poate chiar și numaĭ după capriciul vorbitoruluĭ sau scriitoruluĭ.

Totuși, vedeți limba luĭ Lambrior în pasagiul citat mai sus. Nu ne apare ca oare astăzi pe icĭ pe colo cam *învechită*,— nu denotă ea uneorĭ un îndemn preconceput de a întrebuința *de predilecție* expresiile de împrumut, acelora de origine dreaptă românească?... „De pildă, obârșie, să ne ispitim, hotărîtă la surghiun",—toate acestea vin nu atâta să îmbulțească și în expunere exemplele citate anume, ci aŭ aerul mai mult a fi fost căutate înadins ca să dea limbiĭ un colorit pe cât cu putință mai... istoric poporan.

Orĭcum, ceea ce a spus Lambrior rămâne adevărat.—și rămâne probat. Zadarnice aŭ fost toate încercările de a se scoate din limbă cuvinte ca acelea pe carĭ le-a citat, și zadarnice credem că vor rămânea și în viitor asemenea încercărĭ.

Pe nedrept i s'a făcut și luĭ (și ni s'a făcut și nouă) imputarea că argumentarea în favorul *unora* din străinismele intrate în limbă ar însemna primirea *„orĭcăror străinisme"*. — numaĭ spre a îmbogăți, cu acest chip, limba. Nu de aceasta a fost și este vorba, ci: — 1) Să nu ne mai ridicăm împotriva asimilăriĭ, care este de mult efectuată, a unor cuvinte de origine străină ce n'am putea îndepărta fără a zmulge cu adevărat ceva din însuși patrimoniul limbiĭ noastre strâns și clădit cu timpul; — și am mai adăuga noĭ: — 2) Să nu ne împotrivim îmbogățiriĭ limbiĭ cu expresiuni sau locuțiuni împrumutate din aite limbĭ, și de carĭ avem nevoie; — bineînțeles că de astăzi înainte ferindu-ne de orice influență slavă, germană sau maghiară, vom avea să împrumutăm ce ne trebuie *numaĭ* din limbile neolatine (nu și deadreptul din latinește).

Sunt, în limba noastră de astăzi, și expresiĭ carĭ, începând prin a fi identice, s'au diferențiat însă cu timpul, și tocmaĭ pentru aceasta pot, și trebuie chiar, cu atât mai mult să continue a exista împreună, alături, în limbă. — Iată încă un cuvânt care are să ne dovedească acest lucru: Este cuvântul *cugetător*, alăturea de acela de *gânditor*.

Intr'o revistă oarecare se vorbea de „activitatea de *gânditor* a luĭ Conta". Cu drept cuvânt s'a observat, și orĭcuĭ credem că simțul limbiĭ îĭ va spune, cumcă nu e justă în acest fel întrebuințată această expresiune și că trebuia să se zică: „activitatea de *cugetător* a luĭ Conta"— Zicem însă:—„Ce staĭ *gânditor?*" — și nu: „*cugetător*".

Din acest exemplu, credem că reiese în deajuns diferențiarea acestor două cuvinte. Dar și aceea dela carĭ ele derivă, adică *cuget* și *gând*, pot de asemenea, și trebuie, să continue a sta alături, amândouă, în limbă.

Zicem:—„Nicĭ *gând* n'am", — însă nicĭ odată: „nicĭ *cuget* n'am"—„Ce aĭ de *gând?*" întrebăm, și nu:—„Ce aĭ de *cuget?*" —S'apoĭ, dacă ar fi să scoatem *gândul* din limbă, ce ne-am face cu versul luĭ Eminescu:

Și nicĭ prin minte nu-mĭ maĭ vin
Și nicĭ prin gând mi-or trece?...

Și cu atâtea altele....—Incă odată: Orĭce încercărĭ de a se scoate asemenea cuvinte din limbă, vor avea și în viitor soarta pe care au avut-o și cele din trecut: Incercările vor trece, cuvintele vor rămânea.

Dar, numărul espresiunilor cu totul sau până la un punct identice cu înțeles se înmulțesc din ce în ce în limba noastră... Au oare dreptul *toate* deopotrivă să fie păstrate? Aicea este unde maĭ ales *scriitorii* au să influențeze, cu simțul limbiĭ pe care trbuie să-l aibă; — lor le este dat, a lor este sarcina ca din limba aceasta de astăzĭ, în care am primit, cu adevărat, și espresiĭ de carĭ aveam și avem nevoie, dar și multe *dublete* cu totul de prisos, să croiască scoțând la iveală o limbă maĭ curată, maĭ elegantă, maĭ lipsită și de balast și de urâciuni.

Liniște la granița româno-bulgară

D-l V. G. Morțun, ministru de interne, a primit erĭ următoarele telegrame cu privire la situațiunea dela frontiera româno-bulgară:

Silistra

Am onoare a comunica cum că până la orele 4 dim. a domnit liniște pe frontiera județuluĭ nostru.

Prefect, *Ion Cămărășescu.*

Balcic

Am onoare a vă raporta că în tot cuprinsul județuluĭ este liniște.

Prefect, *G. Georgescu.*

Dela școala militară

de scrimă și gimnastică

Comandantul școaleĭ militare de scrimă și gimnastică, d. căpitan Hristescu Mihail, aduce viile sale mulțumirĭ persoanelor maĭ jos menționate carĭ aŭ făcut diferite donațiunĭ pentru elevii merituoși aĭ școaleĭ, cu ocaziunea serbăriĭ de fine de an:

D-luĭ avocat Rosetti, pentru 3 plachete și 3 medaliĭ; d-luĭ Dinu Cesiano, pentru o plachetă; d-luĭ Racoviță, pentru o plachetă; d-luĭ reprezentant al magazinelor „Louvre" pentru o statuetă; magazinelor „Louvre de Paris" pentru o statuetă de bronz; d-luĭ maestru de scrimă Lachèvre, pentru 2 brelocurĭ; d-luĭ maior G. Cantacuzino, fost președinte al comisiuneĭ de examinare, care a donat suma de 100 leĭ, și d-luĭ căpitan Slăniceanu, din ministerul de războĭ, care a renunțat la drepturile sale de membru în comisiune. Ambele aceste sume aŭ fost distribuite elevilor.

După cum se știe, școala militară de scrimă și gimnastică a fost înființată în 1912, Septembrie, de d. Filipescu, fost ministru de războĭ, în unire cu d. Horia Rosetti, primul director tehnic al școaleĭ.

Școala, care dela înființare și până astăzĭ e pusă sub comanda d-luĭ căpitan Mihail Hristescu, are, din Octombrie 1913, o divizie de gimnastică rațională, pusă sub conducerea d-luĭ căpitan Marinescu. Secțiunea de scrimă e pusă sub conducerea maestruluĭ Lachèvre.